

den. Jeg vil altsaa ikke sige, at Fortiden just giver de lyseste Forventninger om Fremtiden.

Og naar vi ser tilbage paa Udgangspunktet for det hele, ser vi ganske det samme. De konservative Partier havde en glimrende Chance i 1866, ud fra et rent konservativt Synspunkt set en glimrende Chance for at faa en konservativ Forfatning, som kunde have holdt lang, lang Tid, meget længere, end Forfatningen af 1866 holdt. Folket var træt, og der var alle de mange andre Grunde, som saa tidt har været nævnte. Men man vilde gabe over mere, end man kunde faa ned — i det lange Løb i alt Fald. Havde man den Gang indskrænket sig til en lav Ejendoms-census, havde man indskrænket sig til det, som man nu vilde være himmelhenrykt over, om man kunde faa, noget i Stil med de to Skæpper Hartkorn, som de Konservative under Forhandlingen om Juni-Grundloven i den grundlovgivende Rigsforsamling ønskede — havde man indskrænket sig dertil, saa havde man faaet et Landsting, som det havde været usigeligt vanskeligere at faa ryddet til Side end det nuværende, hvor Ejendomsinteresserne tog saa glubsk en Bid, at det er umuligt at holde det oppe. Og selv disse Interessers ivrigste Forkæmpere har jo maattet stryge Gevær i Erkendelsen af Umuligheden af at holde den privilegerede Valgret oppe i det Omfang.

Men, som sagt, selv om Fortidens Erfaring ikke just taler til Gunst for synderligt Haab, vil jeg dog ikke slippe Haabet om, at de konservative Partier maa kende deres Besørgelsestid. Dog nærer jeg uægtelig Frygt for, at man fra konservativ Side endnu ikke har forstaaet, hvor dybt og gennemgribende Kravet i Venstre om almindelig Valgret til begge Rigsdagens Ting er, og hvor stærkt det er til at bære os ud over alt muligt, over Gnavenhed, Ængstelse, personlige Rivninger og al den Slags. Den højtærede Konseilspræsident slog jo allerede forleden Dag fast, at denne Sag har en overordentlig Styrke i sig selv, trods al Personernes Svaghed. Naar jeg frygter for, at de konservative Partier ikke har Blikket aabent for dette, saa kan jeg støtte dette paa mange Ting. Allernærmest ligger det jo at pege paa, at den ærede Landstingsmand, som i Forgaars talte som Ordfører for det fri-konservative Parti, sagde — ja han sagde virkelig, at det, der laa for i Fjor, var, at vi skulde have en Forfatningsforandring, og det en radikal Forfatningsforandring,

heri Landet, fordi et betrængt Ministerium stod overfor et Folketingsvalg — altsaa det hele var en Valgmanøvre. Jeg kunde naturligvis fristes til at bruge ret haarde Ord om en saadan Insinuation, men jeg skal ikke gøre det; jeg skal nøjes med at nævne det som et Bevis paa den usigeligt ringe Forstaaelse, der endnu er i konservative Kredse af, hvad dette Krav betyder, og hvad det er for en Magt, der bærer det frem.

Det er rigtigt nok, at vi i 1909—10 ikke vilde gaa med til det af den radikale Gruppe stillede og af det radikale Ministerium tiltraaede Grundlovsforslag. Men man har misforstaaet Ytringer, der faldt fra det daværende Venstreflertal. (En Stemme: Nej!). Jo, man har misforstaaet dem, hvis man tror, at disse Udtalelser ikke klart og tydeligt fastholdt, at den Ordning, vi vilde have, skulde bygge paa den almindelige Valgret. Jeg udtalte — og den højtærede Formand vil nok tillade mig at læse dette Citat op — som Ordfører for de tre samvirkende Venstregrupper ved anden Behandling af Grundlovsforslaget den 1. April 1910: „Og om, at de Stemmer, som, naar Tid og Lejlighed ere dertil, og naar Forholdene modnes, de tre Venstregrupper ville lade høre i Forhandlingerne om en Forfatningsrevision, ville lyde til Gunst for den almindelige Valgret, er der ingen Tvivl. Der kan ikke være nogen Tvivl derom, thi disse Venstregrupper have ved enhver Lejlighed vist, at de staa paa den almindelige Valgrets Grund, ligesom de lige saavel som de Herre have deres Oprindelse derfra. . . . Erfaringerne fra Fortiden vise altsaa, at det er disse Venstregruppers alvorlige Villie at hævde den almindelige Valgret, og man har ikke Spor af Ret til at tvivle om, at de ville have den samme Villie i Fremtiden.“ Forslaget om det kommunevalgte Landsting blev ogsaa nævnt netop af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), af det ærede Medlem fra Verringe (Jensen-Sønderup) og af mig som Talsmænd for vore forskellige Grupper, fordi det efter vor Formening bød en mere konservativ Sættelse af Landstinget, i højere Grad bød den Fordel, at Landstinget ikke blev et Ekko af Folketinget, end det Forslag, som den radikale Gruppe oprindeligt havde indbragt. Nu kan man sige, at den radikale Gruppe erklærede sig villig til subsidiært at gaa ind paa dette, og vi vilde endda ikke have det. Men det gav vi efter min Mening vore gode og fyldestgørende Grunde for, Grunde, som jeg alle-